

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 14 (86)

Львів, 15-го липня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1.80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Свято Евхаристії у Львові.

Величаве свято Евхаристії відбулося в неділю 4. ц. м. при чудовій липневій погоді. На Ринку зішлись вже в год. 10-й рано процесії з усіх львівських церков і тисячі вірних, де о. мітрат д-р Й. Сліпий, ректор Богословської Академії, в асисті Крилошан та українського Духовенства відправив богослуження. Співав хор під управою ради. Купчинського. В Ринку були улажені чотири вівтарі, а саме біля Народної Торговлі, на північній стороні ратуша, біля книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка та в іншому місці. Українські дома були прикрашені килимами, зокрема звертала увагу гарно удекорована домівка Союзу Українських Купців та вікна фірми Глушевського. В поході з процесіями довкола Ринку взяли зорганізовано участь члени Т-ва „Зоря“ і „Воля“ з пра-

порами та орхестрами, що ввесь час пригравали церковні пісні і Марійське Т-во Пань, представники цехів з прапорами та наше українське промадянство. Слід згадати, що присутні захоплювалися деякими по мистецьки вишиваними фелонами священників і хоругвами усіх церковних процесій.

Цьогорічне свято Евхаристії звеличало своєю участю 5.000 Луговиків і Луговичок з Головного Старшиню „Великого Лугу“ та орхестрами, які після Служби Божої у Луговім Городі перейшли вулицями міста саме на початок обходу процесій довкола Ринку. По скінченні обходу Луговики і Луговички вернулися походом вулицями міста назед до Лугового Городу, викликаючи захоплення між численно зібраною українською публикою.

Помер Великий Син Лемківщини.

У вівторок 6. ц. м. перед полуднем помер у Львові зовсім ненадійно молодий, але відомий і визначний український поет БОГДАН ІГОР АНТОНІЧ, у 28. році життя, після запалення олегочної, що прийшло по операції сліпої кишки.

Богдан Ігор Антоніч уродився в Невиці, коло Горлиць, де його батько був тоді священником. Відтак жив з ріднею в Липівці коло Яєлиськ, гімназію скінчив з відзначенням у Сяноці та записався на

філософію у львівському університеті, де студював літературу. Університетські студії скінчив у 1932 р., осягаючи ступінь магістра філософії. За свої поезії здобув Віа дві нагороди, одну на літературній конкурсі Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка за 1934 рік, другу від Українського Католицького Союзу за 1936 рік.

Вічна Память Великому Синови Лемківщини!

—o—

Українська національна ідея за Карпатами.

Український часопис „Свобода“ що виходить в Ужгороді, в числі з 24. червня пише: „Наше Підкарпаття вже 18 літ живе в рамках Чехословаччини, але ні один з тих років не був для нас такий тяжкий, як оцеї вісімнадцятий. Хвиля комунізму заливає світ. Хвиля русифікації (москофільства пояе, наші) намагається залляти нашу країну тому, до боротьби з нею повинен наш нарід виступити безпощадно та безкомпромісово. При тім мусимо забути про всякі вигоди, примітивні теорії про словянство, демскратичне (всі рівні, влада для всіх горожан) братерство. Найвищою ціллю нашого національного буття повинно бути наше національне „я“, наше рідне слово та свята українська ідея“.

У тому самому числі „Свободи“ читаємо заклик виділу читальні „Просвіти“ в Перечині: „Читальні! Беріть таблиці з написом свого села! Несіть синьо-жовті прапори! Збирайтеся всі. Свято „Просвіти“ — це наше свято!“

Далі читаємо про рішення прийняті на маніфестаційних зборах 13 червня ц. р. в Ужгороді, в яких учасники зборів домагаються від чеської влади, щоб у школах на Закарпатті ввести „українську мову й український правопис, який вживається на всіх землях, заселених українським народом“.

—o—

СІРНИКИ ПОДЕШЕВИЛИ.

Від дня 1. липня ц. р. коробка сірників у подрібній продажі коштує не 10 грошів, лише 8 гр., а так звані „кресові“ сірники замість 5 грошів — продається по 4 гроші.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. ІЛЮСТРОВАННА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ, І. Бугери, та СХІДНИМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві: „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Львівська державна наукова бібліотека

№ 1

До відома Української Парляментарної Репрезентації.

ШКІЛЬНА СПРАВА ЛЕМКІВЩИНИ

Шкільна справа на Лемківщині стає щораз більше незаспокоєною й пекучою потребою місцевого населення. Лемко бачить, що троханівський буквар, з якого „навчають дітей ледви одну годину в тиждні, або деколи взагалі нічого“, це тільки місток до щільковитої денационалізації. Дитина не має змоги навчитись у школі читати й писати в рідній мові, тому щораз частіше в рішучій формі вирінає питання, „що вони з нами задумують даліше робити?“.

Лемко звертається з цим питанням до парламентарних представників яких на приказ вибирав, хоч не один за це обірвав від польських селян, однак цих панів тепер ця справа не обходить. Так було на вічу в Крамній, де приїхав посол Дух зі своїм звідомленням. Коли солтис поставив йому питання, чому тепер так мало учать рідної мови, посол не відповів, а ко-

ли той даліше налягав, сказав, що „господия Трохановский ще не викинчив букварів“. Та за це на солтиса по зборах накинулись, назвали його „бунтовщиком“ і домагались, щоб вказав „агітагора“, який його до цього намовив. Посол Дух не хотів застановитись над справою, яка вже знайшлася на судовій самі у Новому Санчі, та виявилася загальним шкільним штрайком у селі Сквиртнім; ця справа нуртує в серці кожного Лемка, якому не байдужа будучність своїх дітей.

Ця шкільна справа стається щораз більш пекучою, бо вже кожний, навіть найбільше засліплений, зрозумів, що „лемківсько-троханівський буквар“, це тільки милення очей, та спокій буде аж тоді, коли знову привернуть рідне слово до наших шкіл.

Це рідне українське слово є пострахом навіть для посла, ба на цьому самому вічі, коли інший газда

читач української преси, звернувся зі запитом, чому мусить платити кару за те, що розпродував кален. „Золотий Колос“, посол сильно поденервувався й піднеслим голосом заявив, що Україна за Київом, а тут „не било, нема й не бендзе“!

Лемко не меа до кого звернутися. З жалем очікує, що може колись покажуться таки наш предстваник, таки з самої У. П. Р., та на жаль, Лемківщина, це такий відтинок, що трудно комусь вибратися там.

Лемки готові навіть „діету“ заплатити, щоб тільки показався котрий з наших українських Предстваників, щоб могли перед ним виговоритися та висказати йому свої болі й бажання. **Українці Лемки.**

ХТО ПАНУЄ НА УКРАЇНІ?

Жиди... На місце Постишева, запеклого москаля, прийшов ще запекліший ворог українського народу, Мендель Хатаевич. На 16 членів політбюро є 7 жидів; на 9 членів компартії — 4 жидів. Такими благодатями хотілиби наділити наш нарід наші жидо-комунари.

В одинадцяті роковини смерті Василя Яворського.

Дня 22 травня 1926 р. замкнув на віки очі великий український громадянин і заслужений діяч-патріот, Василь Сас Яворський.

Коли тільки переходимо попри опущену його домовину-гріб на новосандецькому кладовищі, приходять нам на гадку світлі часи розвитку української думки та життя на Лемківщині, зокрема в Новосандеччині.

Великий цей Меценат, не жалюючи ані трудів, ані гроша, випровадив не одну людину у національного робітника, який вертав у рідне село, та сіяв зерно любови й пошани до Рідного.

Сам Новий Санч гордився тоді, як столиця Західної Лемківщини; — саме такі установи, як Філія та Читальня „Просвіти“, „Боян“, Народний Театр, а вже вкінці „Лемківський Банк“, бурса для шкільної молоді; — все основане його трудом та працею; — мали змогу зосереджувати українське життя на заході.

Як тільки прийшов Він до Нового Санча, а було це в 1908 р., розуміючи велику вагу української

церкви, — зрештою Сам дуже побожний, відразу довів до того, що його заходами побудовано муровану українську греко-кат. церкву св. о. Николая в 1911 р., — й вона до нині має для українського населення Сандеччини велике національне значіння.

Василь Яворський мав великі вплизи та пошану також серед чужих; будучи передтим, у р. 1900, українським послом до відеського парламенту бережанської округи — а ще скорше, від р. 1894 директором скарбової Палати, став в пригоді й помочі не одному українцеві — Лемкові.

Не жалів теж ніколи гроша на освіту бідної молоді, яку своїм коштом удержував у школі.

Пригадую собі, коли я ще був малий хлопчина, як то популярно названий „Дзядзьо“, заходив до бурси, щоб особисто перепитувати учеників лекції, розв'язувати задачі, тощо. Пізніше виходив з ними в город та тішився, як ученики бавилися, або грали в „свижку“, — а тим, що зле із гри вивязувалися, давав „прушку“ по голові.

Був усе дуже веселий та товариський. Кожна українська хата в Санчі хотіла його в себе гостити;

а вже діти то плакали, як „Дзядзьо“ відходив.

Яко правник, бо по укінченні гімназії записався та укінчив правничий факультет на університеті, — умів все борсити, кермувати та дати здорові вказівки й поради українському селянинові.

Рим, за його заслуги для добра Церкви та народу, надав йому в 1923 золоту медаль-хрест „Пр. Екклесія ет Понтіфіце“.

Пригадую собі цю велику та врочисту хвилю, коли йому в церкві вручили цю медаль та пергамін. Може перший раз він дочекався прилюдного признання за свої культурні праці, — хоч від чужих.

Другою великою його радістю була хвиля, коли дістав грамоту почесного члена „Просвіти“.

Але не довго судилося йому тішитися усім тим. Уже тоді знеможений довгою та тяжкою недугою лежав у ліжку. Поважний вік, бо 72 роки, невисипаюча праця, а може й заходи над улаштуванням величавого прийняття-банкету, по одержанні золотої медалі, відмовили йому сил.

Ще, як ранений вожд на полі бою видавав Він прикази та поради, а вкінці вдоволявся тільки тим,

ДР. СТЕПАН ВАНЧИЦЬКИЙ.

Правні зносини з Чехословаччиною.

Багато господарів у Лемківщині має свояків і знайомих, що перенесли ще перед війною — на Чехословаччину і прийняли тамтешнє горожанство. Нераз буває, що ці свояки чи знакомі вмирають на Чехословаччині, полишаючи спадок, до якого мають право тутешні наші газди. Тому особливо для Лемків буде цікаво знати, що від 19 березня 1937 обов'язує між Чехословаччиною та Польщею умова про поступовання у спадкових справах. Ця умова значно облекшує пошукування спадку в Чехословаччині для тутешніх горожан і навпаки для чехословацьких горожан у Польщі. Передбачує вона взаємне пошановання розпоряджень останньої волі (завіщань), опіку над спадком так зі сторони місцевої спадкової влади як і конзуляту. Місцева влада має дати з уряду докладні відомости відносно конзулятові про стан спадку, завіщання, покликання до спадку, має установити куратора для за-

що слухав читаючих Йому, Його улюблену лектуру-пресу.

Нераз, коли читав я Йому „Діло“ деколи не дуже довго, — просив: „не читай вже, бо я дуже змучений, — завтра докінчимо“...

Але прийшло одного разу те завтра, дуже відмінне від попередніх; пропам'ятний день 22 березня 1926 року. Тоді вертав я веселий зі школи. Стрічаю на коридорі сумні обличчя своїх: „Дзядзю перед хвилиною помер“.

І так, в одній хвилині сандецькі українці — Лемки втратили свого Батька. А батько Він їх був. Вони ще стільки мали потреб до Його, — скарг, — порад — але Його не стало між живими. Осталися Його послідні слова: „Любіть працю та працюйте для добра свого народу“.

Прийшли Вона ще в останнє, прийшли. На обличчях їхніх не радість, як все сияла, а великий жаль та сум. Прийшли зложити Йому глибокий поклін — уже послідній.

Василь Яворський - Косакевич, український громадський діяч (1854 до 1926), почесний член „Просвіти“, посол до австрійського парламенту, меценат і філантроп, основник „Лемківського Банку“ в Новому Санчі, часопису „Руттенше Ревує“ у Відні.

3. Ф.

ряду спадковим майном. Польський конзуль у Чехословаччині й чеський в Польщі, має на основі цієї міжнародної умови право заступати горожанина своєї держави при спадковому провіді, є він отже законним повновазеним горожанина своєї держави. Тому у всяких спадкових справах треба писати до конзуляту.

Від 19 березня 1937 обов'язує теж між вище згаданими державами умова у справах ексекуційних і невиплатности. Умова запевнює обом державам взаємне пошановання, узнавання та виконання ексекуційних титулів, себто цих грамот, на основі яких можна вести ексекуцію. Суд цієї держави, де має бути виконана ексекуція, рішає без розправи, чи можна виконати ексекуцію. Випис ексекуційного титулу — саме вирок, угоди, постанови, судової грамоти чи нотарійного акту треба предложити в первописі та достовірному перекладі. На первописі має бути стверджена його правосильність і право виконання.

Подібна взаємна допомога і рівне трактування є запевнене відносно невиплатности.

Фантові лотерії:

Спираються на законі, що обов'язує від 18/7 1937. Дозвіл на устроєння фантової лотерії дає скарбовий уряд, у порозумінні зі староством, якщо ціна лосьсів не переступає суми 1.000 злотих; понад цю суму дає дозвіл вища влада. Від неприхильного рішення можна внести відклик до скарбової палати. Закон забороняє давати дозвіл на устроєння лотерії, якщо ціна всіх лосьсів менша, як 100 зл. Монопольова оплата виносить 10% капіталу гри, т. є ціни всіх лосьсів.

До подавання за дозвіл на устроєння фантової лотерії треба долучити плян лотерії, а саме подати: ціль, на яку призначено дохід з лотерії, скількість випущених лосьсів, ціну лосьсів, предмет і загальну вартість виграних, речинець, від якого начнется продаж лосьсів, речинці та спосіб лосювання виграних предметів, речинець, у якому будеться видавати виграні предмети.

Вартість виграних предметів му-

сити виносити бодай 20% ціни всіх лосьсів.

Дозвіл важний тільки для особи, для якої його уділено.

Алярмові телеграми:

Від 10/3 1937 обов'язує розпорядок мін. пошт. і телег. надавання алярмових телеграм. На случай пожежі, пошести, рабункового нападу, катастрофи, нещасливого легульського випадку та інших наглих нещастя, або коли ці нещастя ще не наступили, тільки загрожують, мають поштові уряди безплатно переслати телеграму або перевести телефонічну розмову з постерунком поліції чи іншим урядом або пожежною сторожею.

До надання алярмової телеграми чи телефонічної розмови має право кожна особа; вона повинна подати поштовому урядові свою докладну адресу, а на домагання подати свою особисту виказку (легітимацію). Такі телеграми й телефонічні розмови мають першенство перед іншими та називаються „службові пильні“.

Вирівнючий податок:

Від 1 квітня 1937 р. обов'язує новий закон про вирівнючий податок для сільських гмін. Сільські гміни можуть побирати самостійний вирівнючий податок від мешканців, що платять ґрунтовий, промисловий податок або від нерухимости. Вирівнючий податок служить до вирівнювання бюджетового недобору, який повстав, хоч гміни використали всякі доходові джерела, дозволені законом з 1923 р. Цей податок не може перевищати недобору і не може бути вищий, як половина суми злотих, рівна скількості гектарів оподаткованого ґрунту, у гміні (приміром: у гміні є 460 оподаткованих гектарів, отже вирівнючий податок буде 230 злотих.)

Якщо цей вимір вирівнючого податку не вистарчить на покриття недобору, може гмінна рада підвищити його ще на одну половину за дозволом повіт. виділу й воеводи.

Ґрунти, що є звільнені від ґрунтового податку, але обов'язані платити додатки для самоврядних установ, мають теж платити вирівнючий податок.

Вирівнючий податок побирається в рівних піврічних ратах так як ґрунтовий податок.

Дивні порядки на Лемківщині.

Одна картина зі збірної громади.

Хто читає пресу, мігби подумати, що на Лемківщині спокійно. Тимчасом на цій землі йде „регіональна“ політика, що сотками дрібних перешкод, колод, і зайвих завогнень звернена проти одного: проти українців. Спільним фронтом йдуть усі верстви польського громадянства і всі його установи, м. ін. і самоуправа, що мала уможливити самодіяльність місцевого населення. Як вона виглядає у практиці, про це найкраще говорить один з багатьох, такий факт:

Села Залуже й Війське, пов. Сянік, що є продовженням одне одного і мають спільну 6-класову школу (очевидно утраквістичну) від трьох років даремно побиваються, щоби цю школу збудувати і не жалують грубих коштів на це. Ситуація така, що старий місцевий шкільний будинок не може помістити навіть половини дітей: 6-а і 7-а класа школи знаходяться в піднятому далеко віддаленому від Війська, приватному пансіоні „Папроць“ (до речі — 1 кімнатка, що її господиня вже виповіла), дві класи знаходяться в переділеній на дві кімнатки театральній салі місцевого Народнього Дому, а інші класи у шкільному будинку. За салю в Народньому Домі не платять комірного 200 зол. річно вже від кількох літ, зате власниці пансіону „Папроць“ платять.

Друга дія: громада Залуже продає за 2.000 зол. приватній жидівській фірмі шматок громадського, згодано нафтового терену, а громада Війське має на таку меншбільш суму державних облігацій. Волосна рада рішає будувати для Залужа-Війського велику школу, точніше розбудувати існуючий будинок. Війт збірної громади Сянік, Мечислав Волінський, забирає від обох громад згадані гроші, а крім того обі громадські ради підписують на рахунок будови вексель на 2.000 зол. Оба села дають стокильканачать підвод даром, привозять 20.000 цегол і 2 вагони вапна. Кінець, точка, павза. Другий рік кінчиться, як цегла мокне на дощі і на піддашу шкільної школи, вапно псується, вексель лежить у збірній громаді (може пішов далі?), пляни готові. Ні пес не павкне. Діти далі ходять — з одного села на кінець другого і навпаки. Дедалі вапно буде вже відочого, а втрачені

кажуть, що п. Мечислав Волінський тому не буде школи, бо Війське і Залуже свідомі українські села та ще й тому, щоб не звільняти салі Народнього Дому. Дрібна, але характеристична справа: щоб дошкулити селянам.

Третя дія: Гроші за проданий у гром. Залуже нафтовий терен (2.000 зол.) бере спершу від купуючого Мечислав Волінський. На засіданні громадська рада Залужа призначає з цих грошей голосами всіх радних (14 українців і 6 поляків) 250 зол. на докінчення спільної для обох громад, положеної коло спільної церкви, захоронки. Відповідний протокол з засідання йде до Повітового Виділу до Сянока. Відкидають. Мандрує рекурс до воевідства і знову відкидають. Виходить, що громадська рада не може всіма голосами рішати навіть про десятку частину свого прибутку. В мотивах староство подає, що давний війт Залужа взяв назад подання (?) у справі признання згаданих 250 зол. Війт заявляє, що ніхто його про це взагалі не питав. 100 зол. на рекурс до Найвищого Адміністраційного Трибуналу захоронка не має. І мимохить насувається питання: чи це самоуправа? Але таких питань можна ставити десятки.

Четверту дія: Минулого року відбулося під Ліськом широко реклямоване „Свенто праці“. Треба побачити дорогу до Ліська, щоби зрозуміти, чому так багато про це писали. Властиво дороги нема, лише море болота, гора — яма, гора

найвибагливішу
господинню
вдоволяє

МИЛО

ЦЕНТРОСОЮЗУ

— яма в безконечність, без ровів і мостів. У Війським є теж така дорога, де їдучи возом — рискуете життям, кіньми, колесами. Люди з Залужа й Війського — яких 150 осіб — пішли на цей „патріотичний“ шарварок. Обіцяли їм за те вагон цементу на напразу дороги у Війським. Мечислав Волінський, війт збірної громади, дав навіть слово інжинірові з воевідства, що дасть для Війського вагон цементу. І дійсно цемент прийшов, цілий вагон, але Мечислав Волінський забув свою обіцянку і відіслав його куди інде. Певно. Навіщо громаді Війське, що має Народній Дім, кружок „С. Г.“, „Просвіту“ — дороги? Люди можуть далі ламати вози, голови і т. д.

Дрісні події і з одного-двох лише сіл. На жаль таких сіл є сотки на нашій землі, над якою роблять експеримент і яка своєю трагедію замкнула вже в самій своїй назві: Лемківщина.

Так, лише залізні нерви, вроджене завзяття і шляхотна впертість, привязання до Церкви й народу нашого лемка витримує ці події, що йдуть дрібними, болучими ударами по всіх селах тієї землі. („Діло“ ч. 145). А. К.

— 0 —

Промислові свідоцтва для хліборобсько-торговельних кооператив.

Міністерство скарбу вияснило обіжником з 13. травня ц. р. до ч. Д. V. 35943/4/37 (Урядовий Денник Міністерства Скарбу ч. 14), що діяльність хліборобсько-торговельних кооператив, що займаються закупом і продажо годівельних продуктів, напр. худоби, птиці, риб і т. д. має характер підприємств товарової торгівлі й тому такі кооперативи не мають обовязку купувати окремих промислових свідоцтв на професійний скуп згаданих продуктів. Тому вистане купити промислове свідоцтво III. торговельної категорії, згідно з постановами долученої тарифи до ст. 23. закону про державний про-

мисловий податок на кожне завезення товарової торгівлі, що належить до хліборобсько-торговельної кооперативи, без огляду на рід тоговді, щоб сповнити податковий обовязок у справі промислових свідоцтв для того рду коопе-

Не вільно нам забувати,
що всілякі

ЦУКЕРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Комасація веде до добробуту.

Чому не хочуть комасації в Мшаній, короснянського повіту.

Народ треба освідомити та відтак переводити зміну господарки.

Зі нищенням ґрунтових книг під час світової війни в багатьох городських та окружних судах, приступлено по війні до відновлення цих книг. Праця при відновленні або радше відтворенні таких книг триває дуже довго, цілими роками. Найкращий доказ, що вже майже 20 літ від укінчення світової війни, а в дуже багатьох судах немає ще ґрунтових книг. Табулярний стан не впорядкований, і це дає притоку до різномірних ґрунтових процесів.

Тому, що відновлення таких книг є також дуже коштовне, приступлено в деяких селах замість до відновлення ґрунтових книг — відразу до комасації. Таке комасаційне бюро одночасно переводить дві праці, а саме відтворює табулярний стан і переводить комасацію ґрунтів, так дуже роздрібних по наших селах. Працю виконують інженери та суддя, тоді, коли при відновленні ґрунтових книг працює лише суддя.

Подібно справа мається і в дуклянському судовому окрузі. Кілька сіл лише має вже тепер відновлені ґрунтові книги. Багато ще літ мине, поки кожна катастральна громада дочекається своїх книг. На 32 громади, котрі належать до дуклянського судового округу відновлених книг має лише 5 громад. У цьому судовому окрузі переводять у деяких селах комасацію. Досі в цілості переведено комасацію в одному селі, у Мисловій. Ця громада має вже нові ґрунтові книги та спеціальні мапи. Рівнож селяни господарюють вже на нових скомасованих наділах. В інших селах, як у Тихані, Гировій, Полянах, Вільхівці — комасацію вже виконують перепроводжувати. Вище подані села, у котрих перепроводжувано комасацію — це майже чисто українські, чи пак „лемківські“ села. У польських селах, а є їх у дуклянському окрузі аж 19, комасації ніде ще не перепроводжувано. Вправді тому кілька літ були старання, щоб перепроводити комасацію також у громаді Івля, чисто польському селі, однак це не удалося, бо селяни, головню їх жінки, попросту вигнали зі села урядовців та цим самим не допустили до пе-

реведення там комасації. Влада рівнож була безсильна супроти такої поведінки селян, та переведення комасації там відложила, головню тому, щоб розгорячковані селяни присмирніли та щоб зчасом самі відчули потребу та користь комасації.

Тепер прийшла черга на перепроводження комасації в громаді Мшана — теж судового дуклянського округу, тому, що рішення на переведення комасації управосильнилося. Відклик громадян проти комасації не відніс бажаних успіхів. Однак уже зі самого початку невдоволення селян проти комасації почало що раз більше виходити на верх. Мшана має мало лісів, а по перепроводженні комасації мусілиб господарі переносити свої будинки на нові наділи, а це потягнулоб за собою великі кошти. Бояться рівнож селяни, що комасація не була би справедливо переведена, а це з огляду на те, що якість їх ґрунтів є дуже різномірною.

Цього року по Великодніх Святках, на комасаційних сходинах у місцевій читальні Качковського, ввечором, у присутності комасаційних інженерів, земельного комісара й поліції обговорювано справи над комасацією. Та хтось тоді кемінням вибив шиби у тій салі й вчинив бучу на вулиці. Супроти такого стану речей занехано дальші сходи, тимбільше, що голос впав до салі, щоб пани виходили та що їм (панам) нічого не станеться, та що вони, мшанці, порухуються зі своїми, саме з тими, що є за комасацією та що їх влада признала за членів комасаційного комітету. Місцевий комасаційний комітет добровільно уконституоватися сам не міг.

В тій цілі дня 16. червня ц. р. привезено з Полян потрібне приладдя до помірив та приміщено в домі, де мало міститися комасаційне бюро. На другий день прийшли комасаційні урядовці та земельний комісар з Коросна, але зібрані на полі селяни в числі кількох соток, у тому багато жінок, не впустили комасаційних урядовців як і земельного комісара до села. Не обійшлося при тому і без прикрих інцидентів. Один із комасаційних урядовців, не дивлячися на розгорячковану товпу хотів їх розігнати

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте,
бо це дуже смачна і здорова
кава для дітей і для старших!

Вираляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.

та настрашити револьверовими стрілами, стріляючи кілька разів з револьвера. По стрілах витворилася така ситуація, що комасаційні урядовці з земельним комісарем мусіли скоро втікати з мшанського поля, селяни їх прогнали. По тім випадку розійшлася поголоска, що ранено навіть двох хлопців, а саме Ваня Папайла та Васька Ратицю. Того самого дня прийшов навіть короснянський староста на місце до Мшаної, а другого дня прокуратор з Ясла та багато поліції, бо рознеслася чутка, що у Мшаній „бунт“. Хто тут завинив та хто до кого стріляв — це все викаже слідство та розправа.

Що дальше буде з комасацією у Мшаній — невідомо.

Мшана — це майже чисто православне село. Є там лише один уніят-паламар. Село досить заможне. Має „руську“ кооперативу, молочарню та читальню Качковського. В селі є крім учителів поляків ще православний багюшка. Отже не грає тут ролю політичний момент з українською закраскою. Але „Кур'єр“ так чи сяк буде рипіти, що українці „подюдзайом учцівих лемкуф“.

Селяни Мшаної ставляться до комасації з нехиттю тому, що влада хоче насильно комасацію там перепроводити. Рівнож всі Мшанці покликаються на Івлян, мовляв, Івляни не допустили до комасації, а ми малиб допустити. Брак також докладного та щирого поінформування селян про значіння комасації, відповідного відчиту — це все відемно відбилося на селянах, котрі не здають собі певно справи, скільки добрих сторін має скомасоване господарство.

Ці події, котрі саме мали місце у Мшаній — повинні також звернути на себе увагу не лише інших наших селян, але головню уваги відносної влади, а саме, що під теперішню пору у селі нічого не дасться перепроводити без попереднього їх освідомлення. л. блакитний.

НОВИНКИ

У Шавниці введено в парку окремі лавки для християн і жидів. Жиди, очевидно, обурені та зі Шавниці виїжджають.

Нове літнице-живець з сірчаними купелями відкрили у селі Вапінне, 12 км. на схід від Горлиць. Цікаве, яку користь з того будуть мати наші люди.

Добре господарили. В повіті Бохня засаджено при дорозі 20 тисяч деревець. Кожне деревце привязане до гарного стовпика. Але на жаль стовпика не мають що підпирати, бо всі деревця повсихали. Та повсихали тому, що при гостиннях посадили молодих буків, а бук росте лише громадно в лісах, а не одинцем при дорозі. Гроші і праця пішли на марне. Видно якийсь великий спец займався тою роботою, повинні його потягнути за таку марнотравну господарку до карної відповідальності.

Українські богослови в Духовній Семинарії у Перемишлі завели між собою в цьому році цікаву новину. Кожний богослов складав у день імянин по 2 зол. на Рідну Школу до розпорядження Головної Управи. Таким чином Рідна Школа дістала цього року 230 зол. Подаємо цей цікавий факт до відома українського загалу з побажанням, щоб він найшов численних наслідувачів. Головна Управа Рідної Школи.

Поїзд віхав на стадо коней біля залізничного зупинку в Дублянках коло Самбора, та забив два коні. Памятайте, що при залізничних шляхах не вільно пасти коров і коней, за це гостро карають.

Градова буря перейшла над Перемищиною та наробила багато шкід, особливо в місцевостях Дубецько, Дорогобичка й Коштова.

Літній час — це для кожної газети найтяжчий час. Тому просимо наших Передплатників і Прихильників, особливо тепер присилати передплату й дописи.

Дуже важне. Управа монополів обнизила податок від запальничок до 1 золотого за кишениву запальничку й на 3 золоті за велику столову запальничку. Не вільно про-

давати ані вживати неостемплюваних запальничок. Хто має неоподатковану запальничку, мусить її остемплювати.

Марево голоду на Закарпатті вириває у звязку з посухою і знищенням рілних плодів. На основі тимчасових обчислень посуха знищила 40 проц. зборів. Негаразд.

Скільки Українців у Торонті. Всіх Українців у Торонті начислюють около 15 тисяч. Поважна більшість належить до трьох українських греко-католицьких церков: св. Йосафата на Вест Торонто Матери Божої Неустаючої Помочі в місті, і новоутвореної — Найсвятішого Серця Христового на Іст. Торонто.

Сахарина не Все солодка. В Перемишлі арештували залізничника зі Шлеська Івана Люзиру та його спілників, Ротшвальба зі Шлеська, А. Фрштендіга з Ряшева, Генриха Вайнтрауба з Перемишля й Лейзора Рокаха з Ярослава. Всі вони пачкували з Німеччини „солідку“ сахарину і продавали в Польщі.

Коли юрба громить. Підчас останніх протижидівських погромів у Ченстохові був такий випадок: Товпа побачила поляка Буріяна, який мав довгий ніс, руде волосся і був подібний до жида. Тому товпа кинулась на нього і тяжко побила. Були поголоски, що Буріян помер від ран у лікарні, але виявилось, що він ще живе, тільки має кілька ран на голові і в ребрах. Буріян — це колишній вояк польської армії.

Перша українська споживча кооператива в Канаді, в Ст. Боніфес Ман., відбула в червні ц. р. свої Загальні Збори. Кооператива доставляє дерево на опал; торги за три місяці виносили 1.108.90 зол., кооператива має 49 членів. З уділів вона прибирала всього 399 доларів, решта — зарібок з оборотів товарами. Кооператива закладена 28. січня 1936 року, а зареєстрована осінню тогож року й від тоді тільки веде свою діяльність.

Ярмарок без жидів. У містечку Жорах на Шлеську відбувся недавно ярмарок без жидів. Цікаво, котре наше місто матиме перший ярмарок без жидів? Але наперед треба подбати, щоб жидів не було на наших відпустах. Церковні комітети не повинні дозволити, щоб жиди торгували близько церков, а громадські управи не повинні да-

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були забезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життява безпека заключена їх батьком в Товаристві „КАРПАТІЯ“.

вати дозволу жидам торгувати на терені їх громад. А коли жиди таки вкрутяться, тоді не треба в них нічого купувати.

Наш кооперативний сойм. Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив (PCYK) відбулися у Львові в днях 24. 25. VI. при участі делегатів від 403 кооператив. Тепер PCYK має 3.194 кооператив з 536.508 членами. Збут сільських продуктів зростає постійно. Після першого загального засідання відбувалися наради 6 комісій: кооператив для закупу та збуту, молочної, місько-споживчої, кредитової, ріжних кооператив і бюджетової. Вкінці ухвалено низку важних резолюцій та вибрано нових членів до Надзірної Ради.

Месть вірла. В північно-шведських горах орел мав своє гніздо, в яким були малі вірлята. Один малий хлопчина виліз на скелю і забирав малих вірлят. Коли вже писклята були за пазухою хлопця і наробили крику, надлетіли два вірли, батько і мати писклят. Вірли кинулися на хлопчину й почали дзьобати його в лице, в очі й покалічили його. Хлопець, застрашений упав зі скелі в пропасть і згинув, а молоді вірлята повтікали з його пазухи до родичів.

Скажений пес покусав 14 осіб. У селі Курилівка під Лежайськом сказився пес, який вганяв по вулицях, подвір'ях і покусав 14 осіб. Покалічених відвезено до шпиталю, а пес утік і не можна його зловити.

Гуляють бандити. У Горличчині небезпечно стає жити. Недавно закралися бандити до хати Теодора Русинка в Пантній, але сполошені повтікали. Появилися аж у Кривій, в хаті священника; тут теж нічого не вскурало. Зате пощастило їм у Бортнім, де вкрали на приходстві около 400 зл.

Новий бурмістр у Сяноці, що його вибрала міська рада й затвердило львівське воевідство, — це Максим Слушкевіч.

Величавий Здвиг Лугів у Львові відбувся в неділю 4 ц. м., на який приїхало около п'ять тисяч луговиків і луговичок з найдаальших закутин краю. Це вказує, що наша українська молодь розуміє вагу організованости та потребу Лугової Організації.

Як жиди розмножуються. Учені твердять, що найбільше розмножуються крілики й мухи, але це — відав — неправда, бо жиди множаться ще більше, як крілики, бдначе не в Палестині, лише таки на українській землі. Ось недавно в Костополі, на Волині дві жидівки одного дня вродили по трое бахурів і то одна вродила 3 хлопців, а друга 3 дівчини. Ці вродили так утішили тамошніх жидів, що вони ухвалили виховати цих жидівських пуденят коштом жидівського кагалу та як це пейсате насіння підросте, то діти одної жидівки мають поженитися з дітьми другої жидовиці, яка вродила нараз трое жидинят.

40-літній ювілей бульби. Цього року минає 400 років, від часу, коли перший раз привезли до Європи з Америки картоплю. Перші німці почали садити бульбу в часі 7-літньої війни та кормити нею своє військо. Що ївби сьогодні бідний народ, як не булоби тої бандурочки

Де жидям найкраще жити. Безперечно, що в большевії. Коли там устуди йде нагінка на всіх християн, большевицька влада дозволила жидям святкувати пасху та навіть дала дозвіл випікати та спроваджувати з інших країв мацу.

Вшанування 30-ліття просвітнянської праці. Дня 29. червня ц. р. відбулося в салі засідань Т-ва „Просіта“ тихе свято з нагоди 30-літнього перебування теперішнього голови „Просвіти“ д-ра Івана Брика в Гол. Вид. Матірнього Т-ва.

Щоби лямпа не димила, треба новий гніт замочити в сильнім оцті, добре потім висушити й так вложити до лямпи.

Заборона католицького ерарха читати католицьку пресу — під таким наголовком появилася в „Ділі“ ч. 147 обширна стаття, яка ясно, що видана ап. адміністрацією в Риманові-Живці заборона читати українські католицькі часописи „Український Бескид“ та „Наш Лемко“ не доторкає совісти духовенства і в нічому його не зобов'язує.

„Нове Село“ в ч. 20. поміщує таку замітку: Чи це для добра, чи

на шкоду церкві? Свідомі українські священники мають тепер на Лемківщині правдивий Хрест Божий. З Риму, як відомо, наказали відлучити Лемківщину осбно й відібрали з під влади українських єпископів та назначили адміністратором греко-католицької церкви на Лемківщині священника москвофіла. Від того часу свідомих українських священників стало перекидають та переносять з одної місцевости в другу та підпирають грішми всякі напівмертві кацапські товариства.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим! дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. вносить річна передплата. (Поодинокое число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наша Сандеччина зблизька.

Садівництво в Сандеччині, якщо не рахувати верб, кількох ясенів, яворів, безлічі диких сливок, груш, яблїнок, черешень — теж не представляє більшої вартости. Щойно від 1932—33 року — мимо численних перешкод, починається дещо більше зацікавлення садівництвом та впарі з цим садження овочевих дерев. Люди нарікають, що не мають грошей і часу на ведення садів, друга гірша ще перешкода, що старі газди забороняють своїм сином на більшому просторі, подальше хати, садити овочеві деревця, мовляв — від деревця загубиться лука або поле — грядки. Не хочуть теж деякі старики газди зрозуміти, чому деревця садиться у відповідній віддалі одне від другого, коли вони садили одне 2—3 метри при другому. Вкінці бояться, що норниці, зайці, кози, корови, недобрі люди будуть нищити сад. Але на нашу думку найбільшою перешкодою в закладанні садів — це цілковитий брак розуміння користей з гарно й корисно веденого саду. Тому добрий примір, заохота, порада та поміч тих розумних господарів, що вже завели в себе садочок, або тепер заводять, проломить усі перешкоди та наша парна Сандеччина потоне в зелені садів.

Сандецькі газди купують овочеві деревця в новосандецькій повітовій або в новоївській шкільці падеякі у Мерени Г. в Полянх біля Грибова. Нас дивує, чому газда купує щепи, чи така велика штука самому засіяти грядочку овочевими зернами й виплекати щепи. Де ти, сандецька молоде, таке станеш скорше чи пізніше газдою, а сад уже за цей час гарно завелене. Варто би перевести змагання село за селом, або господар з гос-

подарем, хто кращий садочок завведе; чи треба на це сусідської помочі, що пхається зі своїми деревцями в наші села?! Шкода, що Сандеччину вважають найціннішою закутиною Лемківщини. Та ще буде такий пізніше хвалитися, що нас садівництва навчив, тож самі робім лад у своїй господарці.

Бжолярство теж дуже далеко від такого, що дійсно повинно бути. І тут якийсь „звйонзек“ сильце заставляє...

Рибальство — шкода про його згадувати. Ані одного немає зарибленого ставку в цілій Сандеччині. У ріках пани ловлять рибу. А тут самраз природа потворила безліч річок і потічків, де без великого вкладу гроша і праці легко зробити відповідні ставочки та годувати не лише смашного коропа, але й дорогої щуки.

З годівлі домашньої птиці теж ніякої не маємо користи. Чому — запитається дехто — пишемо таку неприхильну оцінку про господарства в Сандеччині? Хіба вона краща? Де наша господарська, світоглядова, національна свідомість та взагалі освіта? Без цього не зробимо ані одного кроку вперед! Ось приміром до поправи родючости нашої рілі треба не лише кращої праці, погноїв, але головню знання. При знанні спільна сила. Не хочуть дозволити на кружки Сільського Господаря, пишім — обійдеться! — У наших душах, серцях хай родиться стремління, охота й постановова: А ми туоу червону калину підіймемо, а ми нашу милу Сандеччину, гей, гей розвеселимо!

(Далі буде).

Вирівнойте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Долини, присілок Задужа-Військового, віддалений від Сянока 9 км., відомий зі судових сянницьких документів у 1440 році, коли Петро Райтарівський, власник дібр у Королівщині, купив Долину (на південь від Сянока) від Івана Долинського, як жінка Івана, Анна, що мала на цьому селі забезпечення своє віно, 7. травня 1440 року зреклася перед сянницьким судом цього забезпечення (А. Г. З. XI. 1277). Це українське село поселене в парній пірській кітловині пишається гарними краєвидами, хати між овочевими деревами. Люди в селі дуже чесні та господарні, залюбки плекають садівництво. Варто тут провести час літньої відпустки й набратися сил до нової праці.

Домараз, село в Березівщині, віддалене 20 км. від української греко-католицької парохії в Іздебках, записане в XV. сторіччі, в документі розмежування північно-західньої границі Сянницької Землі, між Березовом, Старою Весєю, Близим, Волею, Домаразом і Яблоницею (Польською), Оріхівницею (Оріхівці) та Ясеницею. У документі (А. Г. З. VIII. ч. 85) читаємо: „Перший копець або наріжницю висипали на верху гори, в лісі, званім Туровим Ділом, при границі Судомирської Землі, над верхів'ями потоків Кросне, (Красна) Судомирської Землі, Блондне (Блудне джерельний потічок річки Ясениці) і Домарозькою (потічок, що пливе через село Домараз, де вливається також до Стовбниці), на котрому то кінці стоїть дереву зване „буком“. Таким чином згадана гранична точка Туровий Діл, це горб на захід від Домаразу, де тепер сходяться межі Березівського, Стрижівського й Короснянського повітів (Теперішнє село Любча звалось Нижнім Домаразом).

Дошниця, українське село біля Змигороду, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія (найстарша деревляна церква в Дошниці згоріла), побудована з каменя в 1790 році, яку в 1884 році власним коштом відновив і дав відмалювати уроженець о. Сембратович. До залізниці в Яслі 27 км., до Змигороду 9 км.

Дошно, українське, поселене в XIV. сторіччі, село в Риманівській окрузі, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році. До Риманова 6 км., до залізниці у Вороблику Шляхюцькому 11 км.

Драгашів, це присілок українського села Маластова, колю Руської Ропиці. Біля Драгашова полягло багато жовнірів і солдатів австрійської та російської армії в 1915 році.

Дубля, сільце в Березівській окрузі, належало до 1441 року до „Сянницької Землі“. Брати: Микола й Петро Юрїївські (з Юровець) продали свої лідиччі села (8 серпня 1486 року) Попелі, Юрїївці, Горішній і Долішній Согорів, Рачкову й Дубну в Сянницькій окрузі Рафаїлові з Гумніськ за 400 упорських фльоренів (тодішні гроші) (А. Г. З. XVI. 1786).

Дубне, українське дочерне село Лелюхова з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1863 році; віддалене 3½ км. від своєї парохії, до містечка Мушини около 10 км.

Дубрівка Польська, віддалена 2 км. від Сянська, належала колись до самостійної української греко-католицької парохії в Дубрівці Руській.

Дубрівка Руська, українське село, віддалене 2½ від Сянока, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, вимурованою в 1867 році коштом і заходами місцевого уродженця о. Валеріяна Славиковського, що помер яко архимандрит Манастиря в Николаєвську над Амуром. У Руській Дубрівці молоді і старші промадяни згуртовані при Читальні „Прогреси“. З минувшини цього взірцевого села цікаві записки з 1448 року. Саме тоді стрічаємо при праві парканів коло сянницького княжого замку крім населення обох Сторожів і Загутина ще людей з Сянницької Посади, Дубрівки, Чертежа, Теречі та Новосілець. Ці всі оселі немов вінцем окружали старішній український город Сянік, столицю Сянницької Землі, резиденцію старости, осідок городського земського та вищого суду. Дубрівка належала тоді до рідні Райтарівських. З Дубрівки родом Впр. о. Антін Пакош, український душпастир.

Дуброва, присілок (колись український) Селиськ у Динівщині. Латинізаторська струя, що напірала через Дуброву на Селиська й Волошу (Володж) зліквідувала українську греко-католицьку церкву, відтак вірних так, що на ерекціональному ґрунті в Дубровій, дідич Дуброві побудував діврські будинки та на місці, де стояла церква, вибудовано мурований діврський млин. З дубровецького церковного інвентаря передано дещо до церкви в Селиськах, один дзвін перейшов на вжиток графського двору.

Дудинці (Дудениці), дочерне село Пельні з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богоматері, збудованою в 1802 році; злучене в 1818 році з самостійної парохії з Пельнею в одну парохію. Це село, побіч других (Побідного, Писарівець і Марківець) поселене у стоковиці ріки Сяну, над його лівою притокою Сянічком. Відсіля до Сянока 12 км., до залізниці в Новосільцях-Гневош 4 км.

Дукля, містечко на межі між Сянницькою Землею та Короснянською Округою, відоме в дуже далекій давнині як торговельний осередок між Галичиною та Угорщиною. Біля Дуклі відома гора Цергова, де згідно з переданням шугаював славний лемківський збійник Сипко зо своєю ватагою. З Дуклі вела в давнині дорога на Угорщину та на північ у Сянницьку Землі, шляхом через Рогівську гору; Климчове (тепер Климківку), Риманів. (Про Дуклю буде окрема книжечка, враз з іншими містечками на Лемківщині).

Єдліче згадуємо лише для азбучного порядку. Ця оселя поселена в Короснянській Окрузі; давніше невеличке число вірних належало до греко-католицької церкви в Ріпнику.

Жарнова — як вище, у Стрижівській Окрузі.

Ждиня, українське село, 25 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році. Ждиня, що належить сьогодні до Горлицького деканату, в XVII сторіччі належала до Біцького деканату, отже з цього виходить, що час своє робить.

(Далі буде).

Роман Антонович.

5)

Як говорив Бескид.

Обминала тільки густий малинник туй при поляні. Там куйовдилися її могутні вуки і понад ним лізли в глибоку дебру.

У малиннику, скоцюрблений сидів Васька „Гнида“. На приказ панського гайдука Сьліви підглядав й у свому мізку записував усе те, що долітало до його вух. Він не чув пісні, ні її могутніх звуків, ні краси. Не находила вона дороги до його дебілої душі. Його душа раділа, що принесе свому зверхникові підлий дарунок. О, за це напевно буде мати Марьку!.. На Церговій він бачив Юрка з полонян, що вчора так його обидив. Він чув, що затівають збійники.

Це все, що бачив і чув, так колотилося в ньому, так заперало йому віддих і тручало йти, уже йти...

Тихо як вуж сунувся в долину. І в одній хвилині, коли півняв у дебру вітер і звуки кобзареві пісні з поляни вдарились об нього — пристанув. Забув про своє кайнове діло. Чув, що щось незвичайного діється в його душі. Слухав... Хотів, щоб пісня могутніла... Слухав... Та звуки пісні тут... урвалися. І він немов прокинувся, згадав про свої успіхи і заворушився гадючим рухом його мозок. Такі цінні вістки, цінні, дуже. Нести їх, скоріш. Це за Марьку, за Марьку...

Й бігом погнав понад потік, що вився в дебрі, щоб дуж-скоріш у коршму Лейзора, де ждав його Сьліва з гайдуками. Потім задержався. Сховався у куці й на хвилину замертю в нього серце. Йому здавалось, що неначе хтось за ним женеться. Та ніхто не гнався. Душа у нього тільки похоліла. Згадав, що збійники його зловити можуть і розправитись по заслугі. Зрозумів, що його божевільний поспіх міг зрадити його й знівечити усе, що так надбав, щоб Марька його була. Постояв хвилину, відсапнув і помалу знову, як кіт пробиваючись густим чагарником, що вкривав узбіччя Цергови, ішов до Яселки, щоб перейти її, заглянути ще у хутір Сипка, а потім незаметно до Лейзорової коршми до Сьліви. Як зашуміла Яселка, „Гниді“ полетчало. Вже близько шлях був і пів години до коршми. Станув над берегом і глянув у воду. Не пізнавав себе. Бриля не було, а руде волосся, розкуйовдене поприльпало до зіллятого потом чола.

Сів. Зачер пригорщами води і жадібно смоктав її. Потім змив лице, поправив волосся й берегом пішов за водою. Ще кроків з двісті увійшов і зупинився. Був близько Сипкового хутора. Непомітно перебрив на броді річку і малинником зайшов у ліс, потім у гай з ліщини, що приляг до Сипкового тину. Пристанув.

На гумні було тихо. Лише старий Бровко в буді чомусь гарчав, але не брехав. Вітрив мабуть щось нечисте. І кури ходили подальше його буди й не заглядали до його вижолобленого пустого коритця. А він чомусь усе гарчав. Потім вийшла з хати стара Митриха, зайшла до клуні подивитись і зітхаючи вернула в хату. Не поралась на гумні, бо неділя була. Сумна панцизняна неділя. Ще раз вийшла з хати, як Бровко забрехав і не побачивши нічого, успокоїла собаку шматком хліба й знов пішла в хату.

Ще довго ждав „Гнида“, але нікого не діждався.

— Пожди — подумав — ще гамірно буде під цей недільний вечір. І ти красуне покажеш свій пнучкий стані, пожди — й пішов у коршму.

Вже сонце вкопалося ген на середину небо-ехилу і прилікало жарко, як Васька доходив до Лейзорової коршми. У коршмі застав Сьліву і двох гайдуків при горілиці. Дожидали його.

— Ну, щож Васька, буде пташка у золотій клітці? — Васька поклонився в пояс.

— Авжеж, що буде! — відповів. До того ще важні вісти вам приношу — і тут розказав усе, що чув на Церговій.

— О, це бунтом і кровю пахне. Хлопство збунтується.

— Якихсь висланників тут насилають — докінув Васька.

— Тепер у річпосполитій горячо. Отой бунтар Хмельницький усе хлопство збунтував. Уже третій рік воно і бунтує всіх. Тепер кажуть, вернув з походу з Молдавії і стоїть з козаками під Зборовом. Наші усе військо стягнули з твердинь і дворів, а збійники, оті драбуги щораз більше зачинають панюшитись і бунтують хлопство. Їх треба нищити, безпощадно, вішати. Бо як ми цього не зробимо, то з нами скорію покінчають. Тяжкі часи настали, Голода!

Васька мовчав. Не розбирав, що це все означає, що говорив Сьліва. Щось чув він колись про козаків, що з панщини визволяють, навіть десь глибоко на дні душі одобрював їх роботу, але не розумів цього добре. Воно діялось десь так далеко і це в його уяві укладалось тільки як легенда, а не дійсність.

Сьліва попивав горілку й почаствував нею Ваську. Час до часу вставав і заглядав у вікно, вижидаючи післанця, що мав повідомити його, що їде з двора ватага гайдуків, яка вчором мала йти до Сипкового хутора. Тепер знову встав, і задержався при вікні. Він побачив на дорозі сивого діда, що підпираючись ціпком, з кобзою через плече, ішов постинцем. Він відчинив кватирку у вікні й гукнув:

— Гей, ти діду, не зустрічав панських гайдуків? Дід пристанув. До вікна підійшов Васька та ще двох гайдуків. Васька аж виричав очі, як глянув на дідакобзаря. Пізнав у ньому того, що ранком на Церговій читав універсал.

— Кажіть його, пане старший задержати, це бунтівник. Він сьогодні читав збійникам якісь писма на Церговій. Це той сам, він, він. І на своїй гуслі прав якісь не наші лісні. — розприскуючи слиною швидко говорив Васька та раз у раз біктем, або рукою частував Сьліву. Сьліва дав знак гайдукам. Вони кинулись на гостинець, а за ним Сьліва і Васька.

— Зв'язати бунтаря — крикнув Сьліва.

Гайдуки натиснули на діда. Але ще не торкнулись його, як оба прошиті кулями дідової пістолі впали горілиць на гостинець. Дід метнувся у придорожний чагарник, у тій же хвилині надіхав післанець з двора, а за ним кінна ватага гайдуків. Всі метнулись за дідом у чагарник. Дід побачив, що не втече з рук гайдуків, завернув на гостинець, кинув кобзу на гостинець і з шаблею, що десь взялася в нього в руці прийняв боєву поставу. Гайдуки рванулись на нього. Але старий був старий боєвик, не припускав до себе. Шабля скосила голови вже двом відважним, а третій ранений вився на гостинці.

(Далі буде).

ЛЕЖАЙСЬК, ПОВІТ ЛАНЦУТ.

Дні Зелених Свят пройшли на наших західних окраїнах під знаком поклону поляглим борцям. І так у перший день Свят була процесія на цвинтар, де відправлено панахиду за поляглих, опісля о. завідатель Рожак виголосив прекрасну проповідь. Накінець зібрані зговорили 5 „Отче наш і 5 „Богородице Діво“ за душі борців. Другого дня відправлено в церкві панахиду за душі визначних Українців. З признанням треба підкреслити громадну участь парохіян у тих церковно-національних з'юмінках. — Тепер підготовляється в Лежайську „День Матері“; на Шевченківський концерт влада дозволу не дала.

ПАНТНА К. РОПИЦІ РУСЬКОЇ.

Дня 22. червня ц. р. відбулося в Пантній весілля Михайла Гливи (зпід Пути) з Параскою Ц. Весільні гості зложили добровільно на Рідну Школу 4.20 злот. Це перша весільна жертва на народню ціль у Пантній. Віримо, що від сьогодні на кожному весіллі будуть такі збірки для Р. Ш.

Молодим бажаємо на новій дорозі життя кращого щастя, здоров'я та вродливих діточок.

При цій нагоді згадуємо, що недавно виїхав з нашого села до Америки дуже свідомий та ідейний молодець Степан Лепак, бувший крамар у місцевій кооперативі „Лемківська Земля“ та член аматорського гуртка. Його товариші працювали щиро та цею дорогою шлють йому бажання у вільній землі Америці та просять, щоб не забував рідного села, ані Магури і Грунів.

РАДОЦИНА К. НЕЗНАЄВОЇ.

Недавно вернувся додому господар Іан Барна з Америки. Та недовго тішився рідним селом, бо на днях наїшли його на дорозі смертельно в голову пораненого. Він виїхав до Горлиць і в дорозі напали на його якісь бандити, зрабували йому 100 зол. та вбили. Біда з грішми, біда без грошей. Але таки повинні шукати бандитів і строго їх покарати, тим більше, що часто чувати тепер у Горличині про грабіжницькі напади.

РОДОШИЦІ КОЛО КОМАНЧІ.

Сяниське староство розв'язало в Родошицях читальню „Просвіти“ й читальню ім. Качковського, подаючи як причину непорозуміння між місцевим населенням. А чи знаєте, хто такий був Качковський? Михайло Качковський, громадський діяч (1802—1872), суддя, народовець, австрофіл; спомігав видавництвам й авторів обох таборів — так званого староруського або москвофільського та українського й лишив Товариству „Народний Дім“ у Львові великі гроші на нагороди за твори українською літературною мовою. За це тодішні проводирі москвофілів назвали його імям засноване в 1876 р. на зрек нашого українського Товариства „Просвіта“ — своє просвітне „общество“, — однак Качковський москвофілом ніколи не був.

ПРЕЛУКИ КОЛО БУКІВСЬКА.

Громадяни цього села святкували день Зелених Свят величаво з цілою українською суспільністю. Над гробом бл. п. Теодора Перуна відправили торжественну панахиду за поляглих Борців. Громадяни зложили 7 зл. як добровільну жертву для Українських Інвалідів.

ВЕЛИКИЙ ВИСІЛК.

У цьому селі відбулися величаві похорони М. Блажейовського, що згинув трагічною смертю при переході через Зелену смужку. Цей

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЕГАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

ідейний Громадянин, щиро люблений в Команецькій Окрузі ненадіждано відійшов від нас на віки. Його прощали в доказ любови та пошани люди з Чистогорбу, Явірника, Команчі. В. Й. П.

ПЕРЕМИШЛЬ.

ПОКЛІН БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

Згідно з традицією Україніці Перемищини та сусідніх повітів зложили в першу неділю по Зелених Святках поклін Поляглим, які свої буйні, молоді голови поклали на жертвеннику Батьківщини. Вже від самого ранку надїжджали до Перемишля маси українського селянства пішки й фірами. В годині пів до другої уставився під катедральним храмом похід з процесіями всіх перемиських Церков, з великою масою вінків з написами „Борцям за волю“. Між вінками різних устанів і товариств були вінки і з Лемківщини (Полонна коло Сянока) та з Бойківщини. Похід вирушив під проводом Впр. о. кан. В. Гриника, в асисті 21 українських Священників Перемишля на так званій Пижулицькій цвинтар, де у стіп хреста зложено 275 вінків та о. Провідник В. Гриник виголосив високопатріотичну проповідь. Усіх учасників походу було понад 20 тисяч.

Свідьма українська молодь у Лосю, зо своїм проводом.

СВЯТКОВА ВЕЛИКА, БІЛЯ КРАМПНОЇ.

Коопратива „Лемко“ в Святковій Великій може бути приміром для інших українських сіл Лемківщини. Заложена в 1926. році об'єднує майже ціле село. Добре ведена під Р. С. У. К. сталася тепер приміром для польських кооператив польського союзу. Щороку білянс викazuje досить поважний зиск, обороти побільшаються, та вся праця спочиває в руках самих свідомих селян.

В її домівці міститься також кред. кооператива „Віра“, яка сталася справжньою опікункою околиці. Кожний несе там свою ощадність, кожний спішить до неї за поміччю, якщо біда його натисне, а вона всім дає раду, всіх вислухає.

Майно кооперат. „Лемко“ з цим роком знову побільшилось, бо вона заложила свою цегольню. Ось примір, що в організації йдеться завжди до кращого, бо вже побіч гарного мурованого дому кооперативи, на який цеглу мусіли Святковці возити з далекої, чужої цегольні, стане мурована школа з цегол власної цегольні, яку виробить теж наш майстер, емігрант знад Дніпра. Прийдіть, сусіди, оглянете, та побачите, що наш виріб добрий.

РОСТАЙНИ КОЛО ГРАБУ.

Газдове, скажіть самі, чи гарно, коли ви вертаєте зі Жмигороду п'яні як хора гуска? Ви певно не зезаєте, як сміються з вас Святковці, коли ви співаєте, гейби у вас в головах не всі дома. Знаємо, що „гандзя“ додає вам такої радості, але ліпше покиньте її. Вона відібеться на вас і на ваших дітях. А що булоби, якщо того „барс відважного“, що по дорозі бив свою дитину, переїхалоби колесо, коли впав з фіри в Святківці? За свої гроші знайшовби смерть, коли за ті гроші можеш чоловіче — от хочби — заплатити газету, а з неї багато нового довідаєшся.

Подорожній.

ЛОСЄ, К. ЛАБОВОЇ.

Заходом „Брацтва Апостольства Молитви“ в Лосю, відбувся концерт у честь Матери дня 23. травня ц. р. в Новій Веси та 30. травня в Лосю. На програму концерту складено: реферат, котрий виголосив М. Рєвак, деклямації, хорів точки (виконав місцевий хор під управою Л. Кобанього), театральна вистава „Живий страхопуд“, національні танки та вправи малих 3—5-літніх дітей. Саля заповнена вщерть матерями, котрі були одушевлені концертом, на котрому зложили їм заслужену подяку за їхні материнські труди.

НОВА ВЕСЬ К. ЛАБОВОЇ.

Нова Весь, пов. Новий Санч ще так недавно позбулася коршми і на тім місци пишається кооператива „Згода“, котра дуже гарно розвивається.

Біда лише, що Управа не розуміє цілі кооперації, що праця в кооперації не полягає лише на торгуванні перцем, але кооперація має стреміти до господарсько-економічного піднесення села. Як ця праця виглядає в Новій Веси: кооператива має свою бібліотеку, котру не дасть до вжитку, щоб її не знищити, часопису не заперенує, теж не знати чому? А нарешті управа кооперативи (слід замітити, що голсовою є учитель С. Кр. вводить „продажу напоїв алкоголевих високопроцентових), кажучи, нехай кооператива заробить.

Так? То кооператива є на те, щоб бідного лемка одурманювати алкоголем? Погано, п. учителю, що педагог і голова Надзірної Ради таке заводить!!!

Кооператор.

ТУРЯВА ВОЛОСЬКА, ПОВІТ СЯНІК.

Коли давніше хто перебував або чував про Тиряву Волоську, колись містечко, а тепер село сильно zagrożене латинізацією, та відвідавби його сьогодні, побачивби велику зміну на краще. Завдяки нестружданій праці теперішнього пароха о. Зенона Крупського, котрий не жалує ні видатку, ні труду, ні праці, сильно оживився католицький і національний дух у парохії. Коли давніше ніхто не знів у парохії, що то ваке католицька українська преса, то тепер вже парохіяни передплачують 10 чисел „Місіонарія“ і 15 чисел „Христос Наша Сила“. Заложене „Апостольство Мо-

литви“ гарно розвивається. Відновлено всі Церкви, а матерню Церков гарно розмальовано. З наших Установ відновлено читальню „Просвіти“, заложено кружок „Сільського Господаря“ і заложено читальню „Просвіти“ в дочерній Ракова. Від 1. липня с. р. отворено і посвячено власний український склеп, з котрого доходи мають іти на прикрашення церкви і читальні. До отворення склепу дуже причинився наш земляк в Америці Франко Скірка, котрий прислав вже на нашу Церков і Читальню з Америки 600 зол. А дая 4. липня с. р. на Празник Пресвятої Евхаристії, Тирява Волоська, гідно віддала честь Ісусові Христові. О год. 10 рано поприходили процесії з дочерніх Ракова і Пешова, як рівнож і зі сусіднього села Голучкова, зачисленого вже до Апост. Адмін. Лемківщини. Головно процесія з Голучкова прибула в зразковому порядку, всі в чвірках.

По торжественній Службі Божій вирушив похід з Найсв. Тайнами до містечка, до приготованих престолів. Прегарно виглядала процесія. Дівчата у вишиваних українських строях, вишивані хоругви, багато маленьких діточок під опікою своїх материй сипало цвіти Ісусові. З посеред престолів найпарнійше пристроєний був престіл у Паньства Шпаковських (емер. професор гімназ. зі Львова) і в господаря Михайла Мельника, за що належить їм подяка. По скінченім торжестві розходилися люди дедому з радістю, що віддали належний поклін Ісусові Христові в Найсвят. Тайнах — з тим твердим пересвідченням, що як довго Тирява Волоська має греко-католицьку святу Церков та свого українського ревного священика, так довго нарід наш не пропаде.

Учасник

Померли за морем.

У Злучених Державах Північної Америки померли: Іван Гришко 43 літ, зі Щавного, пов. Сянік, помер 16. травня ц. р. у Фраквілле Па. — Марія Лазорчик 66 літ, жінка Сильвестра з Білої Води коло Нового Торгу, померла 3. червня ц. р. у Вільмінгтоні, Дель. — Павло Тиханич, 63 л. в Гамтрамк М. — Текля Лазорик, дружина Івана, з Мисювої, пов. Коросно, померла 14. 3. у В. Франкфорт І. — Семен Барна, 75 л., у Маганай Ц. Па. Вічна Їм Память!

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічнічі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Паучення висилається на бажання

Наражуєте себе і свою рідню на непотрібну втрату майна, якщо не обезпечуєте від огню свого збіжжя й паші

в Т-ві Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. І. Кривяк з Висл: Вашу справу передали ми до полагодження тов. Л. Блакитному. Привіт.

Вп. І. Є. Боришкевич О. н. Децім: заплачено по кінець 1938 р. Братні щироукраїнські поздоровлення.

Вп. В. Присташ: подайте нам точний рахунок. Решту вислали. Щирий привіт.

Вп. Михась Зошак: Чому не відзивається?

Вп. Чмелик: Не розуміємо Вашої мовчанки; що з Вами? Поздоровлення.

Вп. Сфінкс: одержали, використаємо в чергових числах. Братний привіт.

Вп. Є. Калякука: Прохаємо до нас написати. Щирий привіт з рідних сторін.

Вп. Т. Гривнак: щиро дякуємо за всі труди. Гарзд бажаємо.

Вп. Семен Васильчак, Рихвалд: чому часопис звернули? Привіт.

Вп. Одарка Тягица: все одержали, піде в чергових числах. Гарзд!

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ“. Річна передплата лише 4 зл. Замовлення посилайте на адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича ч. 2.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ У КРАКОВІ.

Українська Студентська Громада в Кракові влаштувала в днях 6—10. червня виставу української книжки і преси. У відкритті вистави взяли участь теж проф. Лепкий Б. і проф. Зілинський І. Реферат про значіння друкованого слова прочитав мр. Сташко.

ЖИД „НАДЗИРАЄ“ ХРИСТІЯНСЬКУ ВІРУ.

Як пишуть з Москви, большевики настановили там жида Бермана „надзирателем“ усього релігійного життя Росії; давніше таким „надзирателем“ був жид Ягода, якого тепер розстріляли. Берман відомий був досі як дуже немилосердний наставник совітських концентраційних таборів, де — як відомо — люди гинуть як мухи від голоду, холоду й нелюдської муки. І такий злочинець жид має „надзирати“ за християнською релігією!

ГОСТИНА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ В ПОЛЬЩІ.

По відвідинах достойників польської держави у Румунії — приїхав до Польщі румунський король Карло II. Приймали його з небувалими перадами. Взаємні відвідини найвищих достойників обох держав вказують на те, що між ними закріплюється щораз більше союз і йдуть гарячкові приготування до дуж важних подій. Ціль союзу і всіх приготувань не проголошена, але не тяжко цього здогадатися. Одною з найважливіших справ цього польсько-румунського союзу це відношення до большевії й якісь пляни у звязку з подіями, які там відбуваються. В осередку тих плянів стоїть мабуть також українська справа, важна і для Польщі та для Румунії, бо Український Нарід мешкає по обох боках Дністра та Збруча, може відіграти в майбутніх подіях на тих землях рішачуче ролю.

ДРІБНІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ.

В Берліні відбулися тайні наради Гітлера з премієром Канади Кіплінгом. Наради мають велике значіння, бо Гітлер хоче конче для своїх плянів на сході зеднати Англію.

Румунський король запросив на жовтень до Румунії маршала Ридз-Сміглого.

В Палестині вибухли великі протижидівські заворушення: Араби протесетують проти поділу Палестини.

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС У ЧЕШТЬ ХРИСТА-ЦАРЯ.

Для 25. червня ц. р. зачався в місті Познані Міжнародний Католицький Конгрес у честь Христа-Царя. Ціль того величавого зїзду католиків з цілого світа під проводом своїх Єпископів і Священників призадуматися над спревою безбожницького руху та заохотити католиків до боротьби з тим рухом так, як це велів Христовий Намісник в останніх своїх Енцикліках про безбожний комунізм і поганський націоналізм.

Численно прибули на цей Конгрес представники Католицької Акції, й делегати з Франції, Німеччини, Швайцарії, Угорщини, Югославії, Австрії, Румунії, Італії, Фінляндії, Латвії, Америки і ін. Були також представники польського уряду, між ними мін. Свентославський, Цей величавий Конгрес скінчився в дні 29. червня ц. р.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Банк Польський повідомляє, що старі 10 злотові (срібні) гроші з 1926 та 1929 року приймати буде до виміни лише до 31. грудня 1937 року. Хто їх має багато, нехай виміняє за нові, щоб не мав потім втрати й жалю.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ПЕРЕЙШОВ ДО ПОВСТАНЦІВ.

Поважні заграничні часописи подали неімовірну вістку, що головний командант червоної еспанської армії, ославлений комуністами на весь світ оборонець Мадриду, генерал Міяха, перейшов до повстанців. Він утік з Мадриду перебраний до Франції й заявив, що хоче вступити до повстанської армії, бо вірить у її перемогу й хоче служити Еспанії та еспанському народові, а не червоній голоті.

ВЕЛИКИЙ НЕВРОЖАЙ НА СХІДНІЙ УКРАЇНІ.

На Східній Україні засіяли цей весни коло 15 процент поля менше як попереднього року. Так само менше засіяно в осені озимини. Сильна посуха дуже ушкодила засіви. Виходить з того, що половина східньо-українських земель загрожена голодом.

НОВІ КНИЖКИ.

Атлант Зединення, Митрополит Й. В. Рутський, ювілейна збірка у триста ліття смерті 1637—1937. Видання „Научного Т-ва Богословів укр.-кат. Духовної Семінарії“. Перемишль 1937. Ціна 1 зл. Набувати: Перемишль, вул. Чацького 3. „Епархіяльна Поміч“.

Іван Брик — Боротьба чехів за волю, з 1 малюком та 23 образками. Накл. Т-ва „Просвіта“, Львів 1937.

Цю вартісну книжку повинен кожний перечитати.

Йоган Фрай: За душу дитини. Львів 1937, Книгозбірня Католицької Акції ч. I. стор. 72. ціна 1 пр. 0.70 зл. Рецензію помістимо в черговому числі.

Наша читанка, буквар для молоді і старших, курс перший, накл. В-ва „Батьківщина“, Львів 1937. ціна 0.35 зл. з пересилкою стор. 32.